

Українська мова.

Урок № 54-55.

Тема: ПРОСТІ УСКЛАДНЕНІ РЕЧЕННЯ

Мета: формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів: - знання складова: учень розуміє суть понять «просте речення», «просте ускладнене речення»; - діяльнісна складова: учень усвідомлює важливість синтаксичних умінь для розвитку мислення й мовлення; уміє користуватися засобами мовного вираження думки (інформації); інтонує текст відповідно до норм і правил; аналізує текст; - ціннісна складова: демонструє готовність до написання оригінальних текстів; розуміння зв'язку між засвоєнням синтаксичної норми і формуванням соціально важливих умінь і навичок; живий інтерес до мови; упевненість у результатах своєї роботи.

Хід уроку

I. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ

II. Повідомлення теми, мети, завдань уроку

III. Засвоєння нового матеріалу

Визначте, яким членом речення виступає виділене слово в синтаксичній конструкції

1) Зоряна ніч: а підметом; Б присудком; В означенням; Г обставиною.

2) Ніч зоряна: а підметом; Б присудком; В означенням; Г обставиною.

Зробіть висновок. Складіть самостійно речення зі словами, які можуть виступати різними членами речення.

Наша мета — успіх. Успіх — наша мета.

Ознайомтеся з теоретичним матеріалом підручника з теми «Просте ускладнене речення» і виконайте завдання: Визначте, які члени речення є однорідними в синтаксичних конструкціях: Настала ніч, довга, беззоряна, глуха (О. Гончар). Та я ще не пізнав ані тебе, ні воду, ні дзвоника, ні дятла, ні себе... (М. Вінграновський).

Укажіть, у значенні якого компонента речення виступають виділені слова в синтаксичній конструкції: Природа тут [у новелі] — це не тільки п'янка, пишна, велична, прекрасна декорація, яка поетизує «роман на мент» міської дівчини й полонинського юнака, це — їхня кров і нерви, органічно-психологічна структура, сутність людської природи й породи взагалі (І. Денисюк).

Доберіть ще приклади простих речень, ускладнених іншими компонентами.

IV. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Розгляньте завдання. Назвіть ускладнені прості речення, зазначте, чим саме.

Кому (кому) треба ставити в реченні (розділові знаки пропущено)

А Пізньої осені на зритій землі поплуталась гарбузова огудина.

Б А тим часом місяць пливе оглядять небо й зорі та землю й море.

В У моїй душі бриніли людські голоси і ні вдень ні вночі не давали спокою.
Г Підемо до лісу або в гай погуляти чи на річку порибалити.
Д Жовтороте ластів'ятко силилося вилетіти з гнізда та ще не змогло.

Визначте тип речень:

- А вже світає. Сумно, сумно, сумно благословляється на світ (Л. Костенко).
- Зіронько моя! Циганочко! Ясонько! Оченя моє каре, щастячко рідне моє!.. (О. Гончар).
- Люблю до оніміння, до стогону, до сліз (Л. Костенко).
- Спочинку кращого немає та й не треба (М. Зеров).
- Сіро і сумно ставало на заході сонця (М. Коцюбинський).

Підготуйте виступ «Чому я хочу стати...», умотивувавши свій вибір професії.

Стилістичні спостереження. Прочитайте уривок зі статті. Перепишіть текст, вводячи вставні слова з довідки. Якого значення вони надали тексту?

Аморально повсякчас наголошувати на тому, що в нас найнеозоріші простори, найбагатші надра, найдовші (у сукупності) річки. Усе це ми не виплекали своїми руками, а одержали у спадок. Ми зовсім не примножуємо природні багатства, а безсоромно розбазарюємо їх. Те саме стосується й мови. Для нас вона справді «най» — наймилозвучніша, найлагідніша, найінформативніша... А для французів, англійців, німців? А їхні мови — для нас? Ми кидаємо-таки тінь на слово чуже, коли своє наділяємо синтезом достоїнств чи не десятка інших мов. Не зовсім гречно стверджувати, що лише ми маємо велике минуле і ще більше майбутнє. Роздмухуючи оті «най», «най», ми обов'язково відгородимося від неоднозначного, бурхливого й мінливого світу. Бо ж ніяка культура не самотня. Вона мусить контактувати та взаємодіяти з іншими (За М. Сливинським).

Довідка: певна річ, безперечно, без сумніву, безумовно; зрештою, певно, до речі; очевидно, напевно, мабуть; мабуть, певно, напевно, може, можливо; до речі, між іншим, зрештою; по-друге; по-перше, крім того; може, можливо, мабуть.

V. ПІДСУМОК УРОКУ

Сьогодні на уроці я дізнався (лася), що ...
Здобуті знання мені знадобляться, щоб ...

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ. Законспектуйте теоретичний матеріал «Прості ускладнені речення». Вмійте розказати.